

Sobre l'elecció del sexe dels fills

Des de l'Institut Borja de Bioètica, després d'una reflexió profunda, en aquesta qüestió, volem

1. Notes prèvies

En aquest document, tractem de mostrar alguns arguments ètics que siguin útils per a la reflexió al voltant de la licitud o la il·licitud de l'elecció del sexe del futur *nasciturus*. A rel del debat que s'ha generat en els mitjans de comunicació social, volem expressar les consideracions següents.

D'entrada cal distingir semànticament entre el concepte d'elecció i el de selecció. L'expressió "selecció del sexe" té unes connotacions més directament lligades a l'acceptació del sexe preferit i rebuig de l'altre. En canvi, el terme "elecció del sexe" deixa de banda aquestes connotacions. Els elements de reflexió que proposem per a l'anàlisi d'aquesta qüestió es centren en l'acceptabilitat o no acceptabilitat ètica de l'elecció del cromosoma sexual.

Creiem que en la discussió i valoració ètica cal separar aquesta elecció del cromosoma (X o Y) del que seria la selecció de zigots. En el cas de l'elecció del cromosoma sexual encara no hi ha constituït el zigot, ja que la tria es realitza prèviament i, per tant, la qüestió no es pot plantejar al mateix nivell.

També volem manifestar els criteris implícits dels quals partim en aquesta reflexió.

Són bàsicament tres:

☛ Els límits de l'actuació tecnològica vénen determinats per la primordial importància que té la dignitat humana (ontològica, ètica i jurídica).

☛ Acceptem l'aplicació de tècniques de reproducció humana assistida i no creiem que hi hagi objeccions per defensar la licitud d'influir en els processos biològics, si es tracta de donar solucions als problemes de fertilitat o d'evitar la transmissió de malalties.

☛ Un fill o una filla no és un objecte ni una propietat dels seus pares, sinó que és un subjecte de drets que està cridat a viure lliurement, a assolir el màxim grau d'autonomia i de desenvolupament vital, mitjançant el seu acolliment tal com és i amb la cura i l'ajut per part dels pares i de les institucions adients.

2. Qüestions a considerar

☛ En primer lloc, considerem que és acceptable i èticament legítima l'elecció del sexe en casos de malalties lligades als cromosomes X o Y. En aquest punt la reflexió ètica i la legislació europea coincideixen plenament. Si l'elecció del sexe pot evitar l'aparició de nous casos d'una malaltia, és un deure moral aplicar-la.

☛ Es pot argumentar que si es contempla l'excepció per evitar la transmissió de malalties, també

LEGISLACIÓ APLICABLE:

- ☛ Llei 35/1988 de Tecnologies de Reproducció Humana Assistida, Article 20, B) lletra n): "Constitució"
- ☛ Llei 42/1988 de Donació i Utilització d'embrions i fetus, Article 8.2: "L'aplicació de la tecnologia genètica en el cas de malalties lligades als cromosomes sexuals, i especialment al cromosoma X, evitant la seva transmissió"
- ☛ Conveni Europeu sobre Drets Humans i Biomedicina (Consell d'Europa- 1997 / En vigor a Espanya) a la procreació per elegir el sexe de la persona que ha de néixer, a excepció dels casos en que sigui necessari

Fills: elements per a la reflexió

**L'una anàlisi acurada dels arguments en joc
per donar la nostra opinió.**

n'hi pot haver d'altres que justifiquin l'elecció del sexe dels fills. Hi podria haver circumstàncies socials, econòmiques o polítiques tan adverses –com en alguns sistemes socials on el fet de ser home o ser dona és discriminatori, especialment per a les dones-, que justifiquessin l'elecció del sexe dels fills per evitar mals majors (avortament, infanticidi...). Ara bé, només la contrarietat que pot suposar tenir un fill d'una condició sexuada no desitjada no creiem que justifiqui l'elecció prèvia del cromosoma sexual.

✎ S'ha emprat l'argument de que l'elecció es produeix amb anterioritat a la unió de l'espermatozou i de l'òvul i que, per tant, encara no hi ha una nova entitat configurada i no té sentit atorgar-li estatut ètico-jurídic. Amb tot, l'argument no posa de manifest que en l'elecció del sexe s'està determinant, en una o altra direcció, la condició sexuada del qui vindrà. Si bé encara no existeix, si que es predefineix el seu gènere i aquest element no serà ni relatiu ni accidental en la seva vida.

✎ L'elecció del sexe dels fills comporta una medicalització innecessària en el principi de la vida. Legitimar aquesta intervenció, si no hi ha una raó proporcionada que ho justifiqui, suposaria entrar en una dinàmica de trivialització del procés de reproducció humana que permetria justificar altres intervencions pel pur caprici dels progenitors.

✎ Pensem que aquesta pràctica, en el supòsit que s'autoritza, hauria de ser sufragada amb recursos públics a fi i efecte d'evitar greuges comparatius atès que, ara per ara, la tècnica de “citometria de fluxe” (la que s'ha mostrat més eficaç en quant a percentatges d'èxit per a l'elecció del sexe) té un cost notablement elevat, de tal manera que només determinades parelles hi podrien optar en cas de mantenir-se en l'àmbit privat. Aquest finançament públic, però, no hauria de ser exigible per a tots i en tots els casos, sinó prèvia ponderació de cada cas concret i de les seves circumstàncies per part d'un ens independent qualificat. Tot i així, creiem que abans d'això hi ha moltes altres prioritats en sanitat que han de ser resoltes amb recursos públics i que afecten, per exemple, a la qualitat del viure i del morir.

3. A tall de conclusió

En base a tot el que s'ha dit en aquest document, creiem que cal educar el sentit de la paternitat i de la maternitat i que s'ha d'ajudar a les parelles que no veuen satisfetes les seves expectatives respecte al sexe dels seus fills, amb el suport psicològic adequat que els permeti assumir llurs responsabilitats de pares.

Així, partint de l'actual prohibició legal a Espanya sobre el particular, considerem que de moment no estaria justificada una modificació de la llei en aquest punt.

... és una infracció molt greu la selecció de sexe amb finalitats no terapèutiques”.

... genètica es podrà autoritzar... c) amb finalitats terapèutiques, principalment per a seleccionar el sexe de la transmissió”

... a des de l'1 de gener de 2000), Article 14: “No s'admetrà la utilització de tècniques d'assistència mèdica necessària per evitar una malaltia hereditària greu lligada al sexe”